

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پتانسیل های تجاری کشورهای عضو اکو در یک نگاه (جمهوری اسلامی ایران)

تهیه و تنظیم: کمیته ایرانی اتاق بازرگانی و صنعت اکو
(روابط عمومی و انتشارات)
فروردین ۱۳۹۶

فهرست مطالب

۳ ویژگی های جغرافیایی-اقتصادی	★
۴ معادن ایران	★
۵ کشاورزی	★
۷ صنایع	★
۹ گردشگری	★
۱۰ اطلاعات اقتصادی اساسی ایران	★
۱۶ ایران یکی از اعضای سازمان همکاری های اقتصادی	★
۲۱ سرمایه گذاری در ایران	★
۲۵ نتیجه گیری	★
۲۶ منابع	★

ویژگی های جغرافیایی - اقتصادی:

جمهوری اسلامی ایران در شرق با افغانستان و پاکستان؛ در شمال شرقی با ترکمنستان، در بخش میانی شمال با دریای خزر، در شمال غربی با جمهوری آذربایجان و ارمنستان؛ در غرب با ترکیه و عراق؛ و سرانجام در جنوب با آب‌های خلیج فارس و دریای عمان همسایه است.

ایران بدلیل موقعیت جغرافیایی خود که در کانون کشورهای عضو او قرار گرفته است و همچنین بدلائل متعددی از جمله بخاطر موقعیت استراتژیکی و جغرافیایی به عنوان دروازه طلایی ورود به کشورهای آسیای میانه و سرزمین پهناور چین و روسیه و پل ارتباطی بازارهای مهم تجاری آسیای مرکزی با کشورهای خلیج فارس در جنوب ایران، اروپا در غرب و کشورهای دیگر در شرق ایران میباشد.

ایران؛ شاهراه ترانزیت منطقه:

جمهوری اسلامی ایران از سه بعد «ژئوپلیتیک»، «انرژی» و «فرهنگی - ایدئولوژیک» ظرفیت و توانایی تأثیرگذاری بر نظام بین‌المللی را دارد.

از نظر ژئوپلیتیک، موقعیت جغرافیایی ایران به نحوی است که در همسایگی قدرت‌های مهمی چون روسیه و حوزه‌ی نفوذ امریکا (جنوب خلیج فارس) قرار دارد. قرار گرفتن در مناطقی که قدرت‌های بزرگ، منافع حیاتی برای خود قائل‌اند، به طور طبیعی، جایگاه کشور را در تعامل میان قدرت‌های بزرگ افزایش می‌دهد.

از نظر اقتصادی شاهراه‌های بزرگ تجاری جهان در دریا و خشکی یا از ایران یا از نزدیکی ایران می‌گذرند و بر این اساس، ایران با پانزده کشور همسایه دارای مرز آبی و خاکی است، ضمن این‌که با برخورداری از بخش قابل توجهی از انرژی جهان، داشتن تسلط ژئوپلیتیکی بر بیش از نیمی از ذخایر انرژی دنیا در منطقه‌ی خلیج فارس جایگاه مهم در میان کشورهای صادرکننده نفت (اپک) و نهایتاً، نقش بالقوه ایران در تأمین امنیت اقتصادی و انرژی به عنوان سوخت سیاست در جهان برجستگی خاصی دارد.

ایران به شکلی جدی علاقمند است تا برای متنوع‌سازی روابط اقتصادی خود، در همکاری‌های بین‌المللی حضور و مشارکتی فعال‌تر داشته باشد. ایران نقطه استراتژیک پیوند شرق و غرب است و با موقعیتی راهبردی، شبکه مناسب حمل و نقل ریلی و جاده‌ای، فرودگاه‌های مجهز و استاندارد، بنادر تجاری در شمال و جنوب، عبور کریدورهای ترانزیتی شمال- جنوب، جاده ابریشم، راه‌آهن و بزرگراه سراسری آسیایی، گذرگاه اتصال اروپا- قفقاز- آسیا موسوم به تراسیکا و نیز کریدور جاده‌ای و ریلی اتصال چین و آسیای مرکزی به دریای عمان، هاب ترانزیتی منحصر به فردی را برای سرمایه‌گذاری ایجاد کرده است.

• معادن ایران:

جمهوری اسلامی ایران به لحاظ داشتن پوسته‌ای ناهمگن و همچنین تاثیر حوادث مختلف زمین‌شناسی در شکل‌گیری آن، سرشار از مواد معدنی است بطوریکه تقریباً از تمامی مواد معدنی دنیا برخوردار است.

کانسارهای مهم ایران

کانسارهای مس

کانسارهای سرب و روی

کانسارهای کرومیت

کانسارهای آهن ایران

کانسارهای فسفات ایران

معادن منگنز و خاک سرخ

• کشاورزی

پژوهندگان معتقدند اگر ایران، نخستین کانون فعالیت های کشاورزی نباشد، یکی از قدیمی ترین آنهاست. از حدود چهار هزار سال پیش از میلاد ساکنان این سرزمین به کشاورزی می پرداخته اند.

وجود سدها، بندها، کاریزها و منابع عظیم آب، که به وسیله جوی ها و آبراه ها میان کشاورزان تقسیم می شده، نشان از کوشش بسیار برای توسعه کشاورزی و سرسبزی و آبادانی در ایران دارد. امروزه، با تنوع جنس خاک و آب و هوا، امکان کشت و بهره برداری از همه انواع محصولات کشاورزی و دامی از سردسیری و گرمسیری در ایران وجود دارد.

در جداول شماره (۱) محصولات عمده تولیدی، صادرات و واردات عمده ایران به نمایش کشیده شده است.

جدول (۱) - تولیدات عمده ایران در محصولات کشاورزی - ۲۰۱۵

ردیف	نام محصول	تولید (هزار دلار)	تولید (میلیون تن)
۱	گوشت مرغ	۲۷۸۶۶۱۰	۱۹۵۶۳۳۰
۲	گوچه فرنگی	۲۲۱۷۳۸۴	۶۰۰۰۰۰۰
۳	شیر گاو؛ تازه	۲۰۴۴۰۰۰	۶۵۵۰۰۰۰
۴	گندم	۱۶۹۳۳۱۶	۱۳۸۰۰۰۰۰
۵	پسته	۱۵۵۰۴۳۱	۴۷۲۰۹۷
۶	انگور	۱۲۲۸۹۷۷	۲۱۵۰۰۰۰
۷	سیب زمینی	۸۸۱۰۳۷	۵۴۰۰۰۰۰
۸	سبزیجات	۷۵۳۷۶۴	۴۰۰۰۰۰۰
۹	سیب	۷۱۸۹۵۴	۱۷۰۰۰۰۰
۱۰	گردو؛ با پوسته	۶۹۸۶۸۱	۴۵۰۰۰۰
۱۱	گوشت گاو	۶۵۴۰۷۱	۲۴۲۱۲۵
۱۲	دیگر میوه ها	۶۲۸۹۵۹	۱۸۰۲۰۰۰

۱۰۶۶۰۰۰	۵۴۴۴۱۰	خرما	۱۳
۶۲۵۰۰۰	۵۱۸۳۶۸	تخم مرغ	۱۴
۲۲۶۰۰۰۰	۴۷۴۶۷۵	پیاز خشک	۱۵
۳۸۰۰۰۰۰	۴۳۲۸۹۲	هندودانه	۱۶
۲۴۰۰۰۰۰	۴۱۳۱۹۷	برنج	۱۷
۱۶۳۷۷۸	۳۹۲۴۲۵	گوشت بز	۱۸
۱۲۹۷۲۵	۳۵۳۲۱۵	گوشت گوسفند	۱۹
۱۶۰۰۰۰۰	۳۱۷۶۷۴	خیار و خیار شور	۲۰

www.faostat.fao.org

جدول (۲) - واردات عمده ایران در محصولات کشاورزی - ۲۰۱۵

ارزش (هزار دلار)	مقدار (تن)	نام محصول	ردیف
۱۲۹۴۰۱۲	۳۶۴۴۶۶۴	ذرت	۱
۸۴۴۸۲۵۰	۱۶۹۱۲۲	دانه سویا	۲
۷۸۴۱۰۵	۶۳۲۸۳۲	روغن سویا	۳
۷۶۹۱۴۵	۱۴۵۴۸۲	گوشت گاو؛ بدون استخوان	۴
۶۴۹۴۷۶	۵۳۹۷۹۸	روغن نخل	۵
۵۹۳۰۹۵	۱۰۴۵۱۳۷	شکر	۶
۴۶۷۴۳۰	۸۳۸۰۲۸	سویا	۷
۴۰۹۶۷۲	۶۱۵۸۷۹	موز	۸
۲۵۶۲۲۴	۸۱۱۶۵۷	جو	۹
۲۵۱۰۹۳	۵۱۴۱۲	کره حیوانی	۱۰
۲۲۵۶۷۲	۳۷۴۷۱	غذاهای آماده	۱۱
۲۰۲۳۴۶	۵۶۲۷۱	چای	۱۲
۱۵۳۲۲۳	۳۳۷۵۲	کائوچو	۱۳
۱۳۸۱۷۰	۶۴۵۶۹	گوشت مرغ	۱۴
۱۳۶۸۴۲	۹۸۱۸۶	روغن آفتابگردان	۱۵
۱۱۴۷۱۶	۱۸۴۲۸۹	پرتقال	۱۶
۱۰۳۱۶۶	۳۴۶۸۴	پنبه	۱۷
۷۹۵۳۶	۱۱۷۲۰	توتون و تنباکو	۱۸
۸۴۳۷۵	۵۱۸۵	سیگار	۱۹

www.faostat.fao.org

جدول (۳) - صادرات عمده ایران در محصولات کشاورزی - ۲۰۱۵

ردیف	نام محصول	مقدار (تن)	ارزش (میلیون تن)
۱	پسته	۱۳۰۱۳۷	۱۰۱۰۸۷۳
۲	ادویه جات	۹۸۹۴	۲۹۵۴۰۶
۳	شیرینی جات	۱۴۴۴۰۳	۲۹۳۷۶۵
۴	کشمش	۱۱۲۵۷۷	۲۷۲۴۶۰
۵	خرما	۱۱۲۰۳۰	۱۶۰۲۵۱
۶	رب گوجه فرنگی	۹۶۳۳۳	۱۴۰۹۰۵
۷	خیار و خیارشور	۱۷۸۲۰۹	۱۳۶۲۱۷
۸	شکر شیرینی پزی	۴۲۱۰۵	۱۲۰۱۱۲
۹	سیب	۱۳۲۶۹۳	۱۱۸۲۴۳
۱۰	پنیر از شیر گاو	۳۴۳۵۹	۱۰۸۷۳۹
۱۱	ماست	۱۰۵۵۲۲	۱۰۷۵۲۱
۱۲	سیب زمینی	۲۳۹۳۸۸	۹۵۳۸۰
۱۳	هندوانه	۳۳۴۲۴۸	۸۴۹۴۲
۱۴	کیوی	۷۷۹۱۹	۸۳۳۶۶
۱۵	فلفل و فلفل سبز	۶۴۹۴۴	۷۷۹۸۲
۱۶	گوجه فرنگی	۱۴۰۸۲۹	۷۷۶۳۷
۱۷	کلم	۱۱۳۹۵۳	۶۷۹۲۴
۱۸	میوه ها	۲۷۲۱۵	۵۸۹۸۰
۱۹	خامه و کرم	۱۸۴۲۷	۵۰۵۳۶

www.faostat.fao.org

• صنایع

بخش صنعت، معدن و تجارت ایران با دارا بودن بیشترین سهم اقتصادی کشور، دارای تعامل گسترده ای با سایر بخش های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه ایران است و می تواند یکی از موثرترین پیشران های اقتصادی کشور باشد.

بخش صنعت، معدن و تجارت نه تنها می تواند سهم بالایی در ساماندهی معیشت جامعه داشته باشد، بلکه می تواند اقتدار و کارآمدی کشور را برای دستیابی به امنیت، عدالت، رفاه، آزادی، استقلال و عزت ملی تقویت نماید.

ارتباط گسترده این بخش با بخشهای مختلف مانند حوزه پولی و بانکی، بورس، تولید، توزیع، اشتغال، واردات، صادرات، ارتباط بین مصرف کننده و تولیدکننده و بسیاری بخش های دیگر و میزان اثرگذاری و اثرپذیری از این بخش ها نشانگر اهمیت بالای بخش صنعت و معدن و تجارت در ایران دارد.

بخش صنعت نیز مانند کشاورزی، در تاریخ ایران سابقه ای طولانی دارد. بطور کلی صنایع ایران را میتوان به دو بخش صنایع دستی و کارخانه ای تقسیم کرد. مهم ترین بخش صنایع دستی ایران، بافت قالی، قالیچه و گلیم است که علاوه بر مصرف گسترده داخلی، رقم چشمگیری در صادرات دارد. خاتم کاری، میناکاری و پارچه های دستباف ابریشمی و زری، که جنبه هنری نیز دارد، از دیگر صادرات ایران در این بخش است. صنایع دستی در اقتصاد روستایی ایران بیشتر از آن نظر مهم است که می تواند بیکاری یا کم کاری ناشی از طبیعت کار تولید کشاورزی را جبران کند.

امروزه صنایع غذایی، نساجی، سیمان، صنایع سلولزی، چرم و پوست، تولید و مصرف برق و صنایع مونتاژ قطعه های یدکی در استان های مختلف ایران در حد مصرف داخلی فعال است و به تدریج وارد مرحله صادرات می شود.

بطور خلاصه میتوان گفت عمده ترین صنایع ایران عبارتند از: صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، فولاد، نساجی، شیمیایی، غذایی، خودرو سازی، الکترونیک و الکترونیک و.... همچنین صنایع دستی، خانگی و سنتی کشور عبارتند از: فرش و قالی، گلیم و زیلو، منبت کاری، خاتم کاری و سفال سازی.

جدول (۴) - رتبه و میزان تولیدات ایران در برخی از مهمترین محصولات صنعتی - معدنی - سال ۲۰۱۵

نام محصول	رتبه در جهان	میزان تولید (میلیون تن)
فولاد خام	۱۴	۱۶ / ۳
سیمان	۴	۷۵
سنگ آهن	۹	۴۵
آلومینیوم	۲۱	۳۰۰
خودرو	۱۸	۱ / ۱ میلیون دستگاه

• گردشگری:

طبیعت زیبا و متنوع، جنگل ها، گیاهان و جانوران کمیاب و پدیده های طبیعی شگفت انگیز در گوشه و کنار کشور که عرصه های زیبا و ناشناخته بسیار دارد، امکان جلب انبوه جهانگردان داخلی و خارجی را فراهم کرده است. علاوه بر این، تاریخ کهن ایران و آثار باستانی باشکوه و گنجینه های هنری دوران اسلامی کشور از عوامل مهم جلب جهانگردان است. صنایع دستی و هنرهای بومی نیز در جلب سیاحان نقشی عمده بر عهده دارد.

صنعت گردشگری یکی از بزرگترین و پربازدهترین فعالیتهای اقتصادی در دنیا است که بالاترین میزان ارزش افزوده را ایجاد می کند و بطور مستقیم و غیر مستقیم، سایر فعالیتهای اقتصادی و فرهنگی را تحت تاثیر قرار می دهد. گردشگری یکی از منابع عمده درآمدزایی و ایجاد اشتغال در جهان به شمار می آید به طوریکه بسیاری از آن به عنوان صنعت اول دنیا یاد می کنند.

توسعه گردشگری موجب رونق اقتصادی و کاهش فقر می شود؛ همچنین تأثیر به سزایی در افزایش درآمد و کاهش بیکاری و در نتیجه افزایش رفاه اجتماعی دارد.

انواع گردشگری:

صنعت گردشگری را میتوان به دسته های مختلفی تقسیم بندی کرد:

گردشگری تفریحی؛ گردشگری طبیعت؛ گردشگری تجاری؛ گردشگری شهری؛ گردشگری روستایی؛ گردشگری قومی و عشایری؛ گردشگری مذهبی؛ گردشگری ورزشی؛ گردشگری ماجراجویانه؛ گردشگری سلامت؛ گردشگری فضایی؛ گردشگری الکترونیکی؛ گردشگری بیابانی؛ گردشگری آموزشی و علمی و گردهمایی؛ گردشگری هنری؛ گردشگری تاریخی؛ گردشگری فرهنگی.

صنعت گردشگری در ایران از ظرفیتهای بسیار بالایی برای رشد و توسعه برخوردار است. بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران رتبه دهم جاذبه های باستانی و تاریخی و رتبه پنجم جاذبه های طبیعی را در جهان دارا است و یکی از برترین کشورهای منطقه و جهان از لحاظ امنیت برای گردشگران خارجی است.

ایران با داشتن ۷۰۰ کیلومتر مرز آبی در دریای خزر و بیش از دوهزار کیلومتر در سواحل خلیج فارس و دریای عمان، همچنین مالکیت بیش از ۲۰ جزیره در خلیج فارس، دارای طیف وسیعی از چشم اندازها و همچنین آب و هوای متفاوت است.

برخورداری از میراث غنی باستانی و تاریخی، مهمترین مزیت ایران نسبت به کشورهای منطقه در جذب گردشگر خارجی است. افسانه ها و تاریخ تمدن اسلامی، بناهای ثبت شده در یونسکو، به همراه تاریخ ۱۰ هزار ساله ایران را به محل وقوع رخدادهای تاریخی تبدیل نموده و با توجه به وفور آثار تاریخی و تنوع آداب و سنن این کشور همواره مورد توجه گردشگران، بازرگانان و تجار بوده است.

قابلیتهای برجسته ایران در حوزه گردشگری عبارتند از :

- غنای فرهنگی بالا، مکانهای فرهنگی، سایتهای بوم گردی و آثار تاریخی با سابقه تمدن زیاد بطوریکه در جهان به مهد تمدن مشهور است.
- مجموعه موزه ها
- هزاران فرصت بوم گردی
- سایتهای مذهبی فراوان
- خدمات بهداشتی و درمانی ارزان قیمت
- وجود زیرساخت گسترده حمل و نقل شبکه اتوبوس، هوایی و ریلی

وضعیت اقتصادی گردشگری ایران و جهان در سال ۲۰۱۴

شاخص	جهان	ایران
سهم مستقیم از تولید ناخالص داخلی	۳ / ۱ %	۲ / ۳ %
سهم کل از تولید ناخالص داخلی	۹ / ۸ %	۶ / ۳ %
سهم مستقیم از اشتغال زایی	۳ / ۶ %	۱ / ۸ %
سهم کل از اشتغال زایی	۹ / ۴ %	۵ / ۳ %
سهم از سرمایه گذاری	۴ / ۳ %	۳ %
سهم از صادرات	۵ / ۷ %	۱ / ۱ %

منبع: گروه مدیریت ایده های گردشگری

- اطلاعات اقتصادی اساسی ایران:

به گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نرخ تورم در دوازده ماه منتهی به مارس ۲۰۱۶ نسبت به دوازده ماه منتهی به مارس ۲۰۱۵ معادل ۱۱,۲ درصد است. نرخ تورم ایران در دو سال قبل به ترتیب ۳۴ / ۷ و ۱۵ / ۶ درصد بوده است.

رکود تورمی سالهای گذشته اقتصاد ایران، با پیگیری انضباط دولت یازدهم در مدتی که سکان امور را به دست گرفت، به میزان قابل توجهی موجب پایین آمدن نرخ تورم در سه سال اخیر شد.

جدول (۵) - اطلاعات اساسی ج.ا.ایران ۲۰۱۵

محصولات عمده صنعتی و معدنی	محصولات عمده کشاورزی	نرخ تورم (درصد)	درآمد سرانه(دلار)	تولید ناخالص داخلی (برابری قدرت خرید) (میلیارد دلار)
نفت، پتروشیمی، کود، سود سوزآور، منسوجات، سیمان و دیگر مصالح ساختمانی، صنایع غذایی، آهنی و غیر آهنی ساخت فلز، ابزارآلات	گندم، برنج، پسته، دانه های روغنی، چغندر قند، نیشکر، میوه ها، پنبه، فراورده های لبنی، پشم. خاویار	۱۱ / ۲	۱۲۸۰۰	۹۸۷ / ۱

<http://eng.tpo.ir>

<http://data.worldbank.org/indicator>

<http://www.cbi.ir/showitem/14606.aspx>

سرمایه گذاری ورودی به ایران از سال ۲۰۰۸ تا سال ۲۰۱۲ رو به رشد بوده است. رقم سرمایه گذاری ورودی به ایران در سال ۲۰۱۲ با بیش از ۱۷ درصد رشد نسبت به سال ۲۰۱۰، به رقم ۴ / ۲ میلیارد دلار رسیده است. در سال ۲۰۱۳ رقم سرمایه گذاری ورودی به ایران ۰ / ۲۱ درصد از کل سرمایه گذاری جهان را تشکیل داده است.

جدول (۶) - حجم سرمایه گذاری خارجی ایران

(میلیون دلار)

	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
سرمایه گذاری ورودی	۱۹۸۰	۲۹۸۳	۳۶۴۰	۴۲۷۷	۴۶۶۲	۳۰۵۰	۲۱۰۵
سرمایه گذاری خروجی	۳۸۰	۳۵۶	۳۴۶	۳۶۰	۴۳۰	۳۸۰	۳۰۵

World investment Report 2014- ANCTAD

جدول (۷) - حجم سرمایه گذاری خارجی جهان

(میلیون دلار)

	۲۰۰۸	۲۰۰۹	۲۰۱۰	۲۰۱۱	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴
سرمایه گذاری ورودی	۱ ۸۱۸ ۸۳۴	۱ ۲۲۱ ۸۴۰	۱ ۴۲۲ ۲۵۵	۱ ۷۰۰ ۰۸۲	۱ ۳۳۰ ۲۷۳	۱ ۴۵۱ ۹۶۵	۱ ۲۲۸۲۶۳
سرمایه گذاری خروجی	۱ ۹۹۹ ۳۲۶	۱ ۱۷۱ ۲۴۰	۱ ۴۶۷ ۵۸۰	۱ ۷۱۱ ۶۵۲	۱ ۳۴۶ ۶۷۱	۱ ۴۱۰ ۶۹۶	۱ ۳۵۴۰۴۶

World investment report 2014- ANCTAD

آنچه در صادرات ایران بعنوان کشوری غنی از نظر منابع طبیعی و معدنی به چشم میخورد، صادرات مواد اولیه معدنی و پتروشیمی است. این مواد که به عنوان با ارزش ترین ثروت های ملی به شمار می روند و سرمایه گذاری کلانی برای استخراج و استحصال آن صورت میگیرد، بدون ایجاد ارزش افزوده و بصورت خام صادر می شود. در سالهای اخیر با تکیه بر سیاست کلی اقتصاد مقاومتی بر تقویت توان داخلی و حمایت از تولیدات با کیفیت و دارای قدرت رقابتی، بر عدم صادرات مواد خام کشور تاکید بیشتری شده است.

جدول (۸) - اقلام عمده تجاری ج.ا. ایران - ۲۰۱۵

محصولات پتروشیمی، پروپان مایع شده، متانول، قیر نفت، سنگ آهن هماتیت دانه بندی، پلی اتیلن گرید فیلم، محصولات از آهن یا فولاد، سیمان پورتلند، پسته، پلی اتیلن گرید تزریقی، فرش و گلیم، زعفران	اقلام عمده صادراتی به جهان:
دانه گندم سخت، وسایل نقلیه با موتور پیستونی، برنج، دانه ذرت دامی، شکر تصفیه شده، روغن خام سویا، دستگاه های گیرنده و فرستنده تلفن همراه، محصولات از آهن یا فولاد، قطعات گوشت گاو بی استخوان یخ زده	اقلام عمده وارداتی از جهان:

Www. Tpo.ir ; ITPO-trade planning office

با بررسی و مطالعه وزن و ارزش صادرات غیرنفتی و واردات ایران طی سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴ دیده میشود این دو شاخص روند تقریباً "صعودی" را در این دوره پیش گرفته اند بطوریکه ارزش صادرات غیرنفتی در سال ۲۰۱۴ نسبت به سال ۲۰۱۱ حدود ۴٪ رشد و همچنین ارزش واردات بیش از ۵٪ رشد داشته است.

جدول (۹) - روند صادرات و واردات ایران (۲۰۱۴-۲۰۰۵) - (میلیون دلار - هزار تن)

ورادات		صادرات غیر نفتی		سال
وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۳۴۴۰۵	۳۸۶۷۱	۲۳۴۳۵	۹۳۲۸	۲۰۰۵
۴۰۱۵۳	۴۰۴۰۱	۲۷۹۳۳	۱۲۹۷۳	۲۰۰۶
۴۲۳۰۰	۴۵۱۰۴	۳۱۱۳۷	۱۴۵۰۶	۲۰۰۷
۴۴۴۱۴	۵۷۹۹۱	۳۱۸۰۵	۱۸۰۴۷	۲۰۰۸
۴۷۲۶۰	۴۹۸۰۴	۴۲۵۵۳	۱۹۱۹۹	۲۰۰۹
۴۷۳۹۷	۵۷۸۰۴	۵۹۳۱۱	۲۵۸۲۱	۲۰۱۰
۳۶۵۸۱	۵۸۲۰۷	۶۲۷۸۸	۳۱۳۰۱	۲۰۱۱
۳۸۸۱۷	۵۳۲۰۱	۶۹۶۱۳	۳۳۵۲۲	۲۰۱۲
۳۱۱۳۸	۴۵۱۹۵	۷۶۹۹۷	۳۰۸۵۶	۲۰۱۳
۳۸۴۵۳	۵۱۵۶۰	۷۵۸۲۹	۳۲۴۹۵	۲۰۱۴

ITPO TIS based on Iran's customs administration (IRICA) statistics

رقم واردات ایران از بلوکهای اقتصادی منتخب در جدول شماره ۱۰ نشان میدهد که جمهوری اسلامی ایران بیشترین واردات را در بین این مناطق از منطقه اکو(سازمان همکاریهای اقتصادی) با رقم حدود ۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۴ داشته است. در همین سال صادرات غیرنفتی ایران به منطقه اکو حدود ۴ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار بوده است. همچنین به گزارش گمرک جمهوری اسلامی ایران، این کشور در سال جاری با حجم تجارت خارجی ۱۳۹ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار رتبه دوم تجارت خارجی در میان کشورهای عضو اکو را دارد. میزان صادرات کل ایران ۸۸ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار و میزان واردات آن ۵۱ میلیارد دلار بوده است.^۱

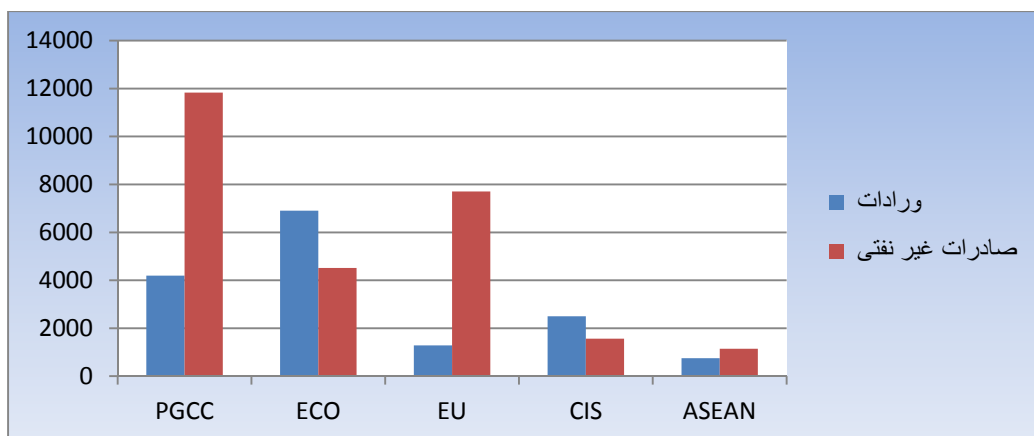
جدول(۱۰) - صادرات و واردات غیرنفتی ایران به/از بلوکهای اقتصادی منتخب

(میلیون دلار - هزار تن)

صادرات غیر نفتی ۲۰۱۴		واردات ۲۰۱۴		بلوک اقتصادی
وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۸۲۴۰	۱۱۸۳۲	۸۲۶۳	۴۱۹۷	شورای همکاری خلیج فارس PGCC
۴۵۴۵	۴۵۱۳	۱۰۵۶۹	۶۹۰۸	سازمان همکاری اقتصادی ECO
۵۷۲۰	۷۷۰۷	۱۱۱۷	۱۲۸۷	اتحادیه اروپا EU
۳۰۴۷	۱۵۶۲	۵۹۵۲	۲۵۰۲	کشورهای مستقل مشترک المنافع CIS
۱۲۳۷	۱۱۴۳	۸۵۵	۷۵۲	کشورهای عضو همکاری جنوب شرق آسیا ASEAN

ITPO TIS based on Iran`s customs administration (IRICA) statistics

¹ <http://otaghiranonline.ir/news/4584>

چین، عراق، امارت متحده عربی، افغانستان، هند، ترکیه، ترکمنستان، پاکستان، مصر و هنگ کنگ ده مقصد عمده صادرات غیرنفتی ایران در سال ۲۰۱۴ بوده اند. لازم به ذکر است ارزش صادرات به این کشورها بیش از ۲۶ میلیارد دلار بوده است.

همانطور که در جدول شماره ۱۱ دیده شد، ۸۲٪ از کل صادرات غیر نفتی ایران به این ده کشور بوده است.

جدول (۱۱) - مقاصد عمده صادراتی ایران در سال ۲۰۱۴

(میلیون دلار - هزار تن)

شماره	کشور	ارزش	وزن
۱	چین	۸۵۹۳	۳۱۴۵۸
۲	عراق	۵۶۵۱	۱۴۹۲۲
۳	امارات متحده عربی	۳۵۴۰	۵۷۰۱
۴	افغانستان	۲۳۲۵	۲۸۰۷
۵	هند	۲۰۱۱	۳۸۵۳
۶	ترکیه	۱۸۱۶	۱۹۵۱
۷	ترکمنستان	۹۱۲	۱۹۵۶
۸	پاکستان	۸۰۰	۱۱۱۸
۹	مصر	۵۱۳	۱۵۸۲
۱۰	هنگ کنگ	۴۹۳	۱۱۸
مجموع مقاصد عمده صادراتی		۲۶۶۵۴	۶۵۴۶۶
با بقیه کشورهای جهان		۵۸۴۱	۱۰۳۶۲

ITPO TIS based on Iran`s customs administration (IRICA) statistics

جدول (۱۲) - ساختار روابط تجاری ایران در سال ۲۰۱۴

(میلیون دلار - هزار تن)

ورادات		صادرات		گروه اقتصادی
وزن	ارزش	وزن	ارزش	
۲۱۴۹۶	۳۵۵۱۹	۶۹۷۲۴	۲۸۱۳۷	ASIA
۱۴۹۰۳	۱۴۶۳۷	۳۹۳۳	۳۴۴۵	EUROPE
۳۸	۶۹	۲۰۱۴	۷۴۲	AFRICA
۱۴۷۵	۱۰۹۸	۱۰۰	۸۸	AMERICA
۴۲۴	۱۸۹	۹	۲۲	OCEANIA

ITPO TIS based on Iran`s customs administration (IRICA) statistics

در جدول شماره ۱۳ به بررسی ارزش و وزن اقلام عمده صادراتی ایران در سال ۲۰۱۴ پرداخته شده است. این اقلام شامل پروپان مایع، بوتان مایع، پلی اتیلین، قیر نفتی، متانول، سنگ آهن و کنستانتیره، سایر محصولات تخت نورد از آهن و فولاد غیرآلیاژی، دیگر پلیمرهای اتیلین، سیمان سفید و اوره میباشد.

جدول (۱۳) - اقلام عمده صادراتی ایران - سال ۲۰۱۴

(میلیون دلار - هزار تن)

وزن	ارزش	نام کالا
۲۰۹۶	۱۹۰۰	پروپان مایع
۱۴۴۶	۱۳۱۰	بوتان مایع
۸۰۴	۱۲۸۸	پلی اتیلین
۲۴۹۵	۱۲۶۷	قیر نفتی
۳۰۰۰	۱۱۷۸	متانول
۱۴۷۹۱	۹۹۷	سنگ آهن و کنستانتیره
۱۰۹۶	۷۸۶	سایر محصولات تخت نورد از آهن و فولاد غیرآلیاژی
۳۹۸	۶۰۶	دیگر پلیمرهای اتیلین
۱۰۰۶۷	۵۹۰	سیمان سفید
۱۷۷۰	۵۶۴	اوره

ITPO TIS based on Iran`s customs administration (IRICA) statistics

ایران یکی از اعضای سازمان همکاری های اقتصادی (اکو):

سازمان همکاری های اقتصادی (ECO) یک سازمان منطقه ای بین دولتهاست. پیشینه تاسیس سازمان همکاری اقتصادی (اکو) به سال ۱۹۶۲ باز می گردد که سه کشور ایران، ترکیه و پاکستان سازمان همکاری منطقه ای برای توسعه (RCD) را تاسیس نمودند که تا سال ۱۹۷۹ فعالیت می نمود؛ تا اینکه در سال ۱۹۸۵ با همکاری ایران، پاکستان و ترکیه، سازمان همکاری های اقتصادی (اکو) پایه گذاری و در سال ۱۹۹۲ با پیوستن کشورهای ازبکستان، آذربایجان، قزاقستان، قرقیزستان، ترکمنستان، تاجیکستان و افغانستان تعداد کشورهای عضو به عدد ۱۰ رسید.

منطقه اکو از دورنمای روشن تجاری برخوردار است. علیرغم ترکیب جمعیتی جوان آن، اکو در قالب یک سازمان موفق و خوش آتیه منطقه ای توسعه یافته است. جایگاه بین المللی آن رشدی فزاینده دارد. با وجود این، سازمان با چالشهایی در خصوص اهداف خود روبرو است. از همه مهمتر، منطقه فاقد زیر ساختار و نهادهای مناسبی است که سازمان بتواند اهداف توسعه ای خود را دنبال و از منابع موجود منطقه ای حداکثر استفاده را نماید.

بیش از ۱۲ سال است که کشورهای عضو جهت تسریع در توسعه منطقه ای از طریق تلاشهای مشترک خود همکاری می نمایند. در کنار پیوندهای نزدیک فرهنگی و تاریخی مشترک، کشورهای عضو توانسته اند تا از روابط موجود زیر ساختاری و تجاری امیدهای خود را به واقعیتهای ملموسی تبدیل نمایند. اکو مبادرت به تعریف چندین پروژه بر اساس طرحهای اولویت دار مبتنی بر همکاری نموده، که عبارتند از: انرژی - تجارت - حمل و نقل - کشاورزی و کنترل مواد مخدر.

موافقتنامه های مختلفی در این سازمان به امضاء رسیده که در پروسه اجرایی شدن با مشکلاتی مواجه شده و عملیاتی نشده اند. در قالب همکاری های منطقه ای اکو، ایران موافقتنامه های زیر را امضاء نموده که برخی از آنها اجرایی نشده اند.

- موافقتنامه تسهیل صدور روادید اکو
- موافقتنامه چارچوب تجارت ترانزیتی اکو
- موافقتنامه گسترش و حمایت از سرمایه گذاری (APPI)
- بانک توسعه و تجارت اکو (ETDB)

از جمله موافقتنامه های اکویی امضاء و اجرا شده در ایران، میتوان به موافقتنامه با بانک توسعه و تجارت اکو اشاره داشت.

ایران تاکنون بطور کامل نتوانسته است از تسهیلات اعطایی توسط بانک توسعه و تجارت اکو استفاده نماید. این بانک در ایران تامین مالی ۱۰ ساله شامل ۳,۵ سال دوره تنفس به شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی در ژانویه ۲۰۱۳ به مبلغ ۲۰/۶ میلیون دلار برای ساخت بخش دوم تصویه خانه آب و فاضلاب و توسعه شبکه بیرجند اختصاص داده است. طرح دیگری که در سپتامبر ۲۰۱۱ مورد تصویب قرار گرفت تصویه خانه فاضلاب شهریار بوده است که تسهیلات ۸ ساله با ۳ سال دوره تنفس به مبلغ ۲۱/۸ میلیون دلار بوده است. همچنین بانک در دسامبر ۲۰۱۲ مبلغ ۲۰/۵ میلیون دلار ۸ ساله با ۳ سال دوره تنفس به پروژه آبیاری سیازخ ارائه داده است.

در حال حاضر برنامه ارائه تسهیلات به شرکت برق مازندران، شرکت آب کردستان، بیرجند و شهریار هر کدام حدود ۲۰ میلیون یورو و همچنین مینا، انرژی پاسارگاد و شهر آفتاب (نمایشگاه بین المللی مربوطه به شهرداری) از مواردی هستند که ارائه تسهیلات به آنها مورد تایید قرار گرفته است. شاید بتوان گفت در ایران بخش دولتی بهره بیشتری از این تسهیلات برده و پروژه ذوب آهن (۲۲ میلیون یورو) و مینا (۲۱ میلیون یورو) از معدود پروژه های بخش خصوصی بوده اند که از تسهیلات این بانک استفاده کرده اند.

بررسی پتانسیل افزایش تجارت فیما بین ایران و کشورهای عضو اکو:

چنانچه در ارقام مندرج در این گزارش دیده میشود حجم کل تجارت ایران (مجموع صادرات غیر نفتی و واردات) در سال ۲۰۱۴ برابر با ۸۴۰۵۵ میلیون دلار بوده است که از این رقم تنها ۱۱۴۲۱ میلیون دلار آن با منطقه اکو بوده که چیزی حدود ۱۳ درصد می باشد.

آنچه مسلم است اینکه پتانسیل تجارت جمهوری اسلامی ایران (در بررسی ما پتانسیل واردات این کشور از منطقه اکو) بیش از رقم محقق شده در سال ۲۰۱۴ می باشد.

در این پژوهش، پتانسیل تجارت ایران از منطقه اکو در اقلام عمده وارداتی این کشور مورد بررسی قرار گرفته است. به همین منظور، در هریک از این اقلام، ارزش کل واردات ایران به تفکیک ارزش واردات این کشور از کشورهای عضو اکو و دیگر کشورهای جهان استخراج شده و در مقابل به ارزش صادرات دیگر کشورهای عضو اکو از این کالاها اشاره شده است. در مرحله بعد، با مقایسه رقم واردات ایران از کشورهای غیراکو و رقم صادرات کشورهای عضو اکو به جهان در هر یک از اقلام مورد بررسی، می توان نتیجه گیری کرد که با اولویت بخشیدن کشورهای اکو بجای کشورهای غیراکو بعنوان طرف صادرکننده به ایران، میتوان به افزایش حجم تجارت درون منطقه ای اکو کمک کرد.

طی بررسی های نیازسنجی تجاری در منطقه اکو، با بررسی ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی ایران در سال ۲۰۱۴ (از نظر ارزش واردات)، رقم کل واردات این کشور در سال ۲۰۱۴ در این اقلام تقریباً برابر با ۴۹۳۴۱ میلیون دلار بدست آمده است که از این رقم، تنها ۳۱۹۹ میلیون دلار (۶,۵ درصد) آن از منطقه اکو وارد شده است.

از طرف دیگر، سایر کشورهای عضو اکو به میزان ۸۲۹۷۸ میلیون دلار صادرات از این ۲۰ قلم به جهان داشته اند که اگر ایران از این پتانسیل تجاری منطقه اکو استفاده می کرد، حداقل نیمی از ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی اش از منطقه اکو تامین میشود.

جدول (۱۴) - لیست ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی ایران در سال ۲۰۱۴ (ارقام: به هزار دلار)

کد کالا	توضیحات	ارزش واردات ایران	کشورهای اکویی صادرکننده به ایران	رقم واردات از کشورهای غیر اکویی صادرکننده به ایران	توانمندی های دیگر کشورهای اکو بمنظور جایگزینی
۸۴	رآکتورهای هسته ای، دیگهای بخار و آبگرم، ماشین آلات و وسائل مکانیکی؛ اجزاء و قطعات	9776071	ترکیه(۵۹۲۲۳۳)، پاکستان (۲۰۲۱)، ترکمنستان (۸۷۸)، تاجیکستان (۳۹۴)، آذربایجان (۳۵۴)، افغانستان (۲۴۸)، قزاقستان (۱۹۲) مجموع: ۵۹۶۳۲۰	۹۱۷۹۷۵۱	ازبکستان(۲۶۴۱۵)، قرقیزستان(۱۲۱۶۱) مجموع: ۳۸۵۷۶
۸۵	ماشین آلات و دستگاه های برقی و اجزاء و قطعات آنها، دستگاه های ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیون، و اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	4627908	ترکیه (۹۱۰۵۳)، قزاقستان(۲۵۰۲)، قرقیزستان (۳۰۳) مجموع: ۹۳۸۵۸۰	۴۵۳۴۰۵۰	پاکستان(۹۵۳۷۱)، ازبکستان(۶۷۸۳۹)، آذربایجان(۲۴۵۵۶)، تاجیکستان(۱۲۱۴۷)، ترکمنستان(۲۸۳۲) مجموع: ۲۰۲۷۴۵
۱۰	غلات	6376579	ترکیه(۳۹۳۴۰۳)، پاکستان (۱۷۲۴۴۱)، قزاقستان (۱۷۰۰۳۰)، ترکمنستان (۱۷۰۹۴) مجموع: ۷۵۲۹۶۸	۵۶۲۳۶۱۱	ازبکستان(۱۳۷۴۴)، تاجیکستان(۴۱۰۹)، قرقیزستان(۱۳۳)، افغانستان(۱۲۲) مجموع: ۱۸۱۰۸
۸۷	وسائل نقلیه زمینی و اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	3760257	ترکیه (۱۰۴۶۳۷)، تاجیکستان (۱۴۴۵)، قزاقستان (۴۱) مجموع: ۱۰۶۱۲۳	۳۶۵۴۱۳۴	ازبکستان(۴۶۹۰۱۵)، پاکستان(۵۹۶۵۶)، قرقیزستان(۱۷۸۱۴)، آذربایجان(۶۵۶۸)، ترکمنستان(۱۶۹۴) مجموع: ۵۵۴۷۴۷
۷۲	چدن، آهن و فولاد	3214837	ترکیه (۱۹۹۶۸۲)، قزاقستان(۳۱۶۹۶)، آذربایجان(۵۹۲۶)، قرقیزستان(۱۹۰۹)، ترکمنستان(۳۴) مجموع: ۲۲۱۲۴۷	۲۹۹۳۵۹۰	ازبکستان(۱۵۵۸۵۹)، پاکستان(۵۵۳۰۸)، تاجیکستان(۲۷۵۰۹) مجموع: ۲۳۸۶۷۶

۲۹	مواد پلاستیکی و اشیاء ساخته شده از این مواد	۱۷۳۳۰۷۱	ترکیه (۲۲۲۵۶۲)، پاکستان (۷۷۹)، افغانستان (۲۱۰)، آذربایجان (۷۸)، ترکمنستان (۳۹)، تاجیکستان (۲۵) مجموع: ۲۲۳۶۹۳	۱۹۵۶۷۶۴
۷۳	مصنوعات از چدن، آهن یا فولاد	۶۹۹۱۹۰۶	ترکیه (۶۱۲۱۱)، قزاقستان (۶۴۰)، آذربایجان (۲۹۴)، تاجیکستان (۷۴)، پاکستان (۷۳) مجموع: ۶۲۲۹۲	۷۰۵۴۱۹۸
۹۴	مبله‌های طبی و جراحی، اسباب تخت خواب، چراغ و وسایل روشنایی، چراغهای تبلیغاتی علائم نورانی، ساختمانهای پیش ساخته	۷۵۱۲۱	ترکیه (۸۲۰۳)، پاکستان (۴۱)، افغانستان (۲۱)، ترکمنستان (۸) مجموع: ۸۲۷۳	۸۳۳۹۴
۹۰	دستگاه های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی، آلات و دستگاه های طبی-جراحی؛ اجزاء و قطعات و متفرعات آنها	۱۱۵۶۹۵۴	ترکیه (۳۹۹۶۶)، پاکستان (۱۳۱۲)، افغانستان (۹۹)، آذربایجان (۸۳)، تاجیکستان (۳۶) مجموع: ۴۱۵۰۶	۱۱۹۸۴۶۰
۴۸	کاغذ و مقوا؛ اشیاء ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا از مقوا	۱۱۵۹۴۸۲	ترکیه (۱۴۳۷۹۲)، پاکستان (۱۳۴۸)، آذربایجان (۱۹۰) مجموع: ۱۴۵۳۳۰	۱۳۰۴۸۱۲
۳۰	محصولات دارویی	۱۷۰۷۱۷۴	ترکیه (۷۱۷۵۹)، تاجیکستان (۸۳۸)، ازبکستان (۲۳۶)، قزاقستان (۱۷) مجموع: ۷۲۸۵۰	۱۷۸۰۰۲۴
۲۳	آخال و تفاله خوراک سازی، خوراکی های آماده برای حیوانات	۱۴۶۸۵۳۶	ترکیه (۱۸۲۹۱۰)، ترکمنستان (۱۲۰۵۵)، آذربایجان (۴۲۷۵)، قزاقستان (۲۰۹۵)، ازبکستان (۱۱۰) مجموع: ۲۰۱۴۴۵	۱۶۶۹۹۸۱
			قزاقستان (۱۱۳۹۸)، ازبکستان (۴۶۳۸۵)، قرقیزستان (۱۵۰۴۹) مجموع: ۷۲۸۳۲	
			قزاقستان (۵۱۴۳)، ازبکستان (۲۴۱۶)، ترکمنستان (۸۱۱) مجموع: ۸۳۷۰	
			قزاقستان (۲۱۵۵۳)، قرقیزستان (۴۱۷۶)، آذربایجان (۱۶۱۴)، ازبکستان (۱۵۲۸)، تاجیکستان (۱۴۳) مجموع: ۲۹۰۱۴	
			ازبکستان (۱۰۴۳۳۷)، ترکمنستان (۴۱۴۱۹)، قزاقستان (۳۱۴۶۰)، قرقیزستان (۲۱۶۳) مجموع: ۱۵۹۳۷۹	
			قزاقستان (۱۳۷۵۲)، قرقیزستان (۶۶۳۰)، ازبکستان (۴۱۱۲)، تاجیکستان (۱۰۳۴) مجموع: ۲۵۵۲۸	
			پاکستان (۱۹۸۵۹۹)، آذربایجان (۱۲۰۳۱)، قرقیزستان (۷۱۱)، ترکمنستان (۸۳) مجموع: ۲۱۱۴۲۴	
			پاکستان (۸۰۱۰۳) مجموع: ۸۰۱۰۳	

<p>قرقیزستان(۱۲۱)، تاجیکستان(۱۶۶)، افغانستان(۲۷۱)، آذربایجان(۱۹۰۳۳۵)، پاکستان(۱۱۶۳۱۳)، ترکمنستان(۷۰۶۱)، ازبکستان(۳۶۲۱) مجموع: ۳۱۷۸۸۸</p>	<p>۱۳۴۷۹۸۱</p>	<p>ترکیه(۲۰۲۲۳۴)، قزاقستان(۱۰۳۷) مجموع: ۲۰۳۲۷۱</p>	<p>1551252</p>	<p>چربی های و روغن های حیوانی یا نباتی؛ فراورده های حاصل از تفکیک آنها، چربی های خوراکی آماده، مومهای حیوانی یا نباتی</p>	<p>۱۵</p>
<p>ازبکستان(۱۱۹۶۰)، قزاقستان(۱۲۲۳)، قرقیزستان(۶۴۹)، تاجیکستان(۴۷۰)، آذربایجان(۹۳)، ترکمنستان(۸۷) مجموع: ۱۴۶۸۲</p>	<p>۱۵۲۵۳۱</p>	<p>ترکیه(۱۱۵۲۵)، پاکستان(۴) مجموع: ۱۱۵۲۹</p>	<p>164060</p>	<p>محصولات سرامیکی</p>	<p>۶۹</p>
<p>آذربایجان(۴۹۴۵۹)، قزاقستان(۳۸۶۱۷)، ازبکستان(۶۲۲۸)، تاجیکستان(۷۸۸۰)، قرقیزستان(۸۹) مجموع: 102273</p>	<p>۱۳۳۷۲۵۵</p>	<p>ترکیه(۵۲۹۹۴)، پاکستان(۴۳) مجموع: ۵۳۰۳۷</p>	<p>1390292</p>	<p>محصولات شیمیایی آلی</p>	<p>۲۹</p>
<p>ترکمنستان(۳۰۸۹)، آذربایجان(۱۹۹) مجموع: 2388</p>	<p>۱۱۵۶۳</p>	<p>ترکیه(۲۹۸)، افغانستان(۱۲)، پاکستان(۲) مجموع: ۳۱۲</p>	<p>11875</p>	<p>مروارید طبیعی یا پرورده سنگهای گرانبها و نیمه گرانبها، فلزات گرانبها، زیور آلات بدلی؛ سکه</p>	<p>۷۱</p>
<p>ازبکستان(۶۷۹)، ترکمنستان(۴۳۷)، قرقیزستان(۱۱۰) مجموع: ۱۲۲۶</p>	<p>۹۳۸۴۸۸</p>	<p>ترکیه(۳۱۹۳۵)، آذربایجان(۲۷) مجموع: ۳۱۹۶۲</p>	<p>970450</p>	<p>کائوچو و اشیاء ساخته شده از کائوچو</p>	<p>۴۰</p>
<p>قزاقستان(۶۰۷۰۰۵۷۱)، آذربایجان(۲۰۱۷۷۱۹۳) مجموع: ۸۰۸۷۷۷۶۴</p>	<p>۵۷۷۸۰۴</p>	<p>ترکمنستان(۱۲۱۸۷۵)، ترکیه) (۱۶۸۵۱)، ازبکستان(۱۷۵۸) مجموع: ۱۴۰۴۸۴</p>	<p>718228</p>	<p>سوختههای معدنی، روغنهای معدنی و محصولات حاصل از تقطیر آنها، مواد قیری، موم های معدنی</p>	<p>۲۷</p>
<p>قزاقستان(۴۲۹۳)، ازبکستان(۱۱۳۹)، تاجیکستان(۸۲۷)، قرقیزستان(۸۱۷)، آذربایجان(۱۹۴)</p>	<p>۱۲۸۶۵۷</p>	<p>ترکیه(۳۱۳۷۹)، پاکستان(۴۹)، ترکمنستان(۲۴) مجموع: ۳۱۴۵۲</p>	<p>160109</p>	<p>مصنوعات گوناگون از فلزات معمولی</p>	<p>۸۳</p>

مجموع: ۷۲۷۰					
آذربایجان (۴۷۷۳)، تاجیکستان (۴۶۳) مجموع: ۵۲۳۶	۸۱۸۳۴۳	ترکیه (۳۲۵۸۸)، ترکمنستان (۴۱۴)، ازبکستان (۲۱۳)، قرقیزستان (۱۱۵)، قزاقستان (۴۳)، پاکستان (۳۱) مجموع: ۳۳۴۰۴	851747	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۲۸
قزاقستان (۵۴۹۸)، ازبکستان (۳۱۸۰)، قرقیزستان (۲۹۳)، افغانستان (۲۱۰)، ترکمنستان (۷۴)، تاجیکستان (۱۱۲) مجموع: ۹۳۶۷	۵۵۲۲۹۸	ترکیه (۱۵۸۱۸۸)، آذربایجان (۱۰۰۰۷)، پاکستان (۹۱)، ترکمنستان (۱۰) مجموع: ۱۶۸۲۹۶	720594	چوب و اشیاء چوبی؛ ذغال چوب	۴۴
82977596	46142240	3199652	49341892	مجموع	

منبع: <http://www.trademap.org>

سرمایه گذاری در ایران:

جمهوری اسلامی ایران با مساحت ۱۶۴۸۱۹۵ کیلومتر مربع و دارا بودن ۱۵ کشور همسایه و حدود ۷۵ میلیون نفر جمعیت در منطقه جنوب شرق آسیا واقع شده و بعنوان کشوری استراتژیک با ESCWA – SAARC – CIS – CAUCASUS – UNECE – مرز مشترک دارد.

مشوقهای سرمایه گذاری بسیاری در ایران وجود دارد که در ادامه به برخی از آنها پرداخته میپردازیم.

- مشوق های سرمایه گذاری در مناطق آزاد تجاری صنعتی:

(مناطق آزاد تجاری صنعتی در ایران شامل کیش، قشم، چابهار، انزلی، ارس، اروند، ماکو میباشند)

- ۱- معافیت مالیاتی بمدت ۲۰ سال از تاریخ بهره برداری برای کلیه فعالیت های اقتصادی؛
- ۲- امکان سرمایه گذاری خارجی به هر میزان و به عبارتی تا صددرصد میزان سرمایه گذاری؛
- ۳- آزادی ورود و خروج سرمایه و سود حاصل از آن؛
- ۴- حمایت و ضمانت سرمایه های خارجی؛

- ۵ - لغو روادید و سهولت در صدور مجوز ورود اقامت خارجیان؛
- ۶ - قوانین و مقررات تسهیل شده درباره روابط کار، اشتغال و تامین اجتماعی؛
- ۷ - امکان انتقال بخشی از کالای تولید شده به سرزمین اصلی بدون پرداخت حقوق گمرکی؛
- ۸ - عدم پرداخت حقوق گمرکی در مورد واردات کالا از خارج به داخل منطقه و از منطقه به خارج کشور؛
- ۹ - بهره گیری از نیروی انسانی آموزش دیده و ماهر در تمامی سطوح مهارت و حرفه های متفاوت؛
- ۱۰ - بهره گیری از مواد اولیه نفت و گاز به عنوان مواد اولیه و سوخت مورد نیاز تمامی فعالیتهای صنعتی؛

- مشوق های سرمایه گذاری در مناطق ویژه اقتصادی:

(مناطق ویژه اقتصادی در ایران شامل لرستان، کشتی سازی خلیج فارس، بندر امیرآباد به شهر، بندر بوشهر، بوشهر، بندر شهید رجایی، سرخس، سیرجان، یزد، سهلان، بیرجند، زرنديه، منطقه ویژه اقتصادی دوغانرون میباشد)

۱- ورود کالا از مناطق مذکور جهت مصرف داخلی، تابع مقررات صادرات و واردات خواهد بود و صدور کالا از این مناطق بدون هیچگونه تشریفات انجام خواهد شد.

۲- ورود کالا از خارج از کشور یا مناطق آزاد تجاری - صنعتی به منطقه با کمترین تشریفات گمرکی انجام شده و ترانزیت داخلی کالای وارد شده به منطقه بر اساس مقررات مربوطه انجام خواهد شد.
 ۳- ورود کالای موضوع این ماده به مناطق واقع در مبادی ورودی کشور بدون هر گونه تشریفات گمرکی انجام خواهد شد.

۴- کالاهایی که از خارج و یا از مناطق آزاد تجاری صنعتی یا مناطق دیگر به منطقه وارد می شوند می توانند بدون هر گونه تشریفات از کشور خارج شوند.

۵- مدیریت منطقه می تواند پس از طبقه بندی و ارزش گذاری منطقه، حق استفاده از قسمتهای آن را به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط واگذار نماید.

۶- صاحبان کالاهای وارد شده به منطقه می توانند تمام یا قسمتی از کالای خود را به منظور ورود موقت به داخل کشور به گمرک اظهار و با انجام مقررات مربوطه ترخیص نمایند.

۷- در صورتیکه پردازش کالاهای وارد شده به منطقه بمیزانی باشد که موجب تغییر تعرفه گمرکی کالاهای

مذکور شود، میزان سود بازرگانی مربوط به کالاهای فوق برای ورود به سایر نقاط کشور تنها معادل سود بازرگانی مواد اولیه و قطعات وارداتی بکار رفته در آن، محاسبه و دریافت خواهد شد.

۸- وارد کنندگان کالا به مناطق می توانند تمام یا قسمتی از کالای خود را در مقابل قبض انبار تفکیکی قابل معامله که توسط مدیریت منطقه صادر خواهد شد به دیگران واگذار نمایند، در این صورت دارنده قبض انبار تفکیکی، صاحب کالا محسوب خواهد شد.

۹- مدیریت هر منطقه مجاز هست حسب درخواست متقاضی نسبت به صدور گواهی مبدا برای کالاهایی که از منطقه خارج می شوند با تایید گمرک ایران اقدام نمایند.

۱۰- کلیه کالاهایی که برای تولید یا ارائه خدمات مورد نیاز منطقه وارد می شوند، از شمول مقررات عمومی صادرات واردات مستثنی می باشند. واردات کالاهای مذکور به سایر نقاط کشور تابع مقررات صادرات و واردات خواهد بود.

۱۱- واردات درصدی از کالاهای تولید شده در مناطق موضوع بند(د) تبصره(۲۵) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به داخل کشور، معادل نسبتی از مجموع ارزش افزوده و مواد و قطعات داخلی به کار رفته به قیمت کل کالای تولیدی، بدون هر گونه محدودیتی مجاز است و علاوه بر عدم نیاز به ثبت سفارش و گشایش اعتبار.

۱۲- کالاهای تولید شده در مناطق ویژه اقتصادی، همچنین مواد اولیه و قطعات منفصله وارد شده از منطقه یاد شده به داخل کشور، به دلیل عدم استفاده از منابع و سهمیه ارزی کشور مشمول ضوابط قیمت گذاری نمی باشد.^۲

مناطق آزاد ایران از سرمایه‌گذاران برای فعالیت در زمینه های ذیل استقبال میکنند:^۳

الف) فعالیت های اقتصادی:

۱- فعالیت های تولید صنعتی (تولید، پردازش و بسته بندی کالا و پرورش و تکثیر آبزیان و سایر منابع دریایی)؛

^۲ کتاب قانون و مقررات مناطق ویژه اقتصادی

- ۲- فعالیت های مربوط به صنایع نفت و گاز و پتروشیمی و صنایع بالادستی و پایین دستی؛
- ۳- فعالیت های بازرگانی (صادرات، صادرات مجدد، واردات، واردات مجدد، ترانزیت و حمل مجدد)؛
- ۴- فعالیت های خدمات بازرگانی (تاسیس آژانس های مختلف حمل و نقل هوایی، زمینی و دریایی کالا و مسافر و . .)؛
- ۵- فعالیت های مربوط به بانکداری برون مرزی و ارائه خدماتی مختلف بیمه گری؛
- ۶- تاسیس موسسات حمل و نقل هوایی، زمینی، دریایی برای کالا و مسافر؛
- ۷- سرمایه گذاری در زمینه های فن آوری اطلاعات و تکنولوژیهای سطح بالا (High-Tech)؛
- ۸- ایجاد نمایشگاه های دائمی عرضه و توزیع کالاهای صنعتی و مصرفی؛

ب) مشارکت در ساخت و تکمیل امکانات زیربنایی و خدمات عمومی:

- ۱- ساخت و یا تکمیل فرودگاه، بندرگاه، تاسیسات بندری مربوط به آن و سایر ترمینالهای حمل و نقل مسافر و کالا
- ۲- ساخت نیروگاه های برق بر اساس روش های B.O.T و B.O.O.T و . . . ؛
- ۳- تاسیس کارخانجات آب شیرین کن و توسعه سیستم های آبرسانی؛
- ۴- ایجاد انبارهای عمومی، سردخانه و سایر موسسات بازرگانی؛
- ۵- ایجاد و تکمیل امکانات مخابرات و ارتباطات راه دور؛

اطلاعات جامع مربوط به سرمایه گذاری در ایران در لینک سازمان توسعه تجارت ایران به آدرس زیر موجود میباشد:

<http://eng.tpo.ir/index.aspx?siteid=۵&fkeyid=&siteid=۵&pageid=۵۴۶۷>

امروزه که همکاری های منطقه یی و یک پارچگی منطقه یی به مثابه تجربه ای کوچک از آزادسازی اقتصادی در دستور کار بسیاری از دولت ها قرار گرفته است، سازمان همکاری اقتصادی (اكو) که به لحاظ پتانسیل های اقتصادی و منابع غنی و سرشار مهم ترین سازمان همکاری در منطقه محسوب می شود، مورد توجه قرار گرفته است. در این میان بخش تجارت خارجی اكو از اهمیت کلیدی برخوردار است و می تواند نقش تعیین کننده ای در تعیین جهت و موقعیت کلی توسعه ی اقتصادی منطقه داشته باشد.

در راستای ارتقاء تجارت درون منطقه ای اكو، در این پژوهش ضمن بررسی اقلام عمده وارداتی ایران بعنوان یکی از اعضای اكو، نتیجه گیری شد با توجه به نیاز ایران به واردات اقلام مورد بررسی و توانمندی موجود در صادرات سایر کشورهای عضو اكو، چنانچه حداقل در ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی جمهوری اسلامی ایران که در این پژوهش مورد اشاره قرار گرفته اند، این کشور بجای واردات این اقلام از خارج منطقه اكو، باتوجه به پتانسیل های موجود در منطقه اكو، اقدام به واردات آنها از دیگر کشورهای عضو اكو نماید، حداقل نیمی از واردات ایران در ۲۰ قلم کالای برتر وارداتی اش با منطقه اكو انجام میگیرد.

این افزایش در حجم تجارت درون منطقه ای ایران، می تواند منجر به رشد نسبت حجم تجارت درون منطقه ای اكو از کل تجارت این منطقه شود. در این راستا اتاق بازرگانی ایران آمادگی کامل دارد با بسترسازی توسط مقامات دولتی کشور، به تحقق این اهداف کمک نماید.

در شرایط پساتحریم، در بسیاری بخش ها کشورهای جهان علاقه مند به همکاری با ایران و سرمایه گذاری در این کشور هستند.

در حال حاضر کشورها می توانند در عرصه های مختلف صنعتی در ایران سرمایه گذاری کنند و انگیزه ورود به بازار ایران را نیز دارند.

با ورود هیات های تجاری به ایران پس از توافق هسته ای، مبحثی که مهم به نظر می رسد، ورود سرمایه به کشور است. نحوه و روند ورود سرمایه به ایران باید توسط اتاق بازرگانی به عنوان پارلمان بخش خصوصی و دولت، مدیریت شود. در این صورت است که این سرمایه گذاری ها می تواند تأثیری مثبت و درست در اقتصاد کشور داشته باشد. ظرفیت سازی در کشور برای سال های آتی در چنین شرایطی برای هدایت سرمایه گذاری بسیار حائز اهمیت است. به طور مثال اگر خودروسازی را مهم می دانیم، باید برای توسعه ظرفیت های ملی در این بخش برنامه ریزی کنیم.^۴

ایران بعنوان یکی از اعضای تأثیرگذار اكو، میتواند همکاری های ارزشمند و اقتصادی با دیگر اعضای این بلوک داشته باشد. روشن است که طرح های کلان در اكو تنها با همکاری و هم صدایی همه کشورهای اكو میسر خواهد شد که در این میان برنامه ریزی بمنظور تولیدات مشترک اکویی از اهمیت بالایی برخوردار است و نقش اتاق های بازرگانی کشورهای عضو اكو و کمیسیون های مشترک بالاست.

^۴ یادداشت محمدرضا انصاری؛ نایب رئیس اتاق ایران در دنیای اقتصاد، مرداد ۱۳۹۴

- <http://www.e-unwto.org/content/r13521/fulltext.pdf>
- <http://eng.tpo.ir>
- <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
- <http://data.worldbank.org/indicator>
- <http://www.trademap.org>
- <http://www.ecosecretariat.org/in2.htm>
- <http://fa.wikipedia.org/wiki/>
- <http://www.photius.com/ranking>
- http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2015_en.pdf
- www.intracen.org
- <http://www.tccim.ir/ImpExpStats.aspx?slcImpExp=Import&slcCountry=&sYear=1392&mode=doit>
- <http://www.khabaronline.ir/detail/282907/society/tourism>
- <http://www.statista.com/statistics/294320/iran-inflation-rate/>
- [Www. Tpo.ir](http://www.tpo.ir) ; ITPO-trade planning office
- <http://eng.tpo.ir/index.aspx?siteid=5&fkeyid=&siteid=5&pageid=5467>
- <http://www.freezones.ir/Default.aspx?tabid=113>
- www.hesabeman.ir
- [travel@ tourism economic impact 2016 in Iran](http://www.tourism.ir)
- <http://otaghiranonline.ir/news/4584>